

Grävlingen

Kundmagasinet från Delvator AB

Nr 2, 2010

ZX870LCH gräver guld i Björkdalsgruvan

SIDAN 6

Sådan är nya hjullastaren:
”Följsam och stark!”

SIDAN 3

Hos ASFAB säger föraren sitt 3

Cronje gräver och cruisar 4-5

Så jobbar Härnösands 7

Aasa i nya lokaler 8

Thomas servicetips 8

Vi tar hand om kunderna!

2010 går mot sitt slut och branschen befinner sig i en återhämtning efter lågkonjunkturen. För Delvator innebär det att vi nu har ett stabilt flöde av order på nya maskiner. Detta gläder oss givetvis.

Samtidigt kan det vara dags att blicka tillbaka på ett par turbulenta år. Då vill jag gärna framhålla hur Delvator och Hitachi i Sverige representerar stabilitet och långsiktighet. Vi klarar en lågkonjunktur och kan stå för trygghet för maskinägarna även om det gungar lite grann. Detta är en del av Delvators och Hitachis helhet och kvalitet!

Den andra delen står produkterna för. Även i produktperspektivet representerar vi trygghet och kvalitet. Det gäller maskinernas driftssäkerhet och driftkostnader och det gäller hur vi bygger relationer med våra kunder.

Vi säljer inte bara maskiner, i vårt erbjudande ingår också ett långsiktigt omhändertagande av våra kunders intressen. Vårt mål är att arbeta på ett sådant sätt att våra kunder kan tjäna pengar med hjälp av bra, driftssäkra och miljömässiga maskiner som vi kan leverera snabb och bra service till.

Att det fungerar får vi ständiga bekräftelser på. I det här numret av Grävlingen kan vi till exempel läsa om de första svenska omdömena om Hitachis hjullastare. I andra artiklar får vi veta vad driftsäkerhet betyder för produktionen i en guldgruva i Västerbotten och hos ett entreprenadföretag i Uppsala – bland mycket annat.

Jag önskar er alla trevlig läsning och en fortsatt positiv höst!

Christer Arvidson

christer.arvidson@delvator.se

Service och kvalitet viktigt för ASFAB

När Uppsala Asfaltsanläggningar AB, ASFAB, börjat använda Hitachis grävare, så är det kvaliteten och närheten till fungerande och snabb service som avgör. – Men även maskinförarnas egna åsikter om vilka maskiner de helst vill köra och sköta betyder mycket, säger maskinansvarige Erik Eriksson.

ASFAB är ett ungt företag som startades 1994 och sedan dess växt till ett välkänt entreprenadföretag med stor bredd, mycket kunnande och en välfylld maskinpark. Utvecklingen har representerat en stadigt stigande kurva. Från ingenting för drygt 15 år sedan till dagens ASFAB med 80 anställda och en omsättning på 180 miljoner kronor.

Som företagsnamnet antyder började allt med asfaltsarbeten. Men idag arbetar man med all slags entreprenad som har med markarbeten att göra. ASFAB har också kvalitetscertifierat sin verksamhet för både produktion och miljö.

Grävlingen möter ASFAB:s maskinansvarige Erik Eriksson på ett mindre jobb i ett av Uppsalas villaområden. Där handlar uppgiften om stensättning i en trädgård.

– Vi gör allt från enstaka timmar åt villaägare till 15-miljonersprojekt längs gator och vägar, berättar han och nämner styrkan i att vårda företagets personliga profil, trots att det växt så mycket och snabbt.

Eriks ansvarsområde är bland annat företagets 12 grävare, varav fyra numera är Hitachi.

– Hitachi är nytt för ASFAB. Men maskinförarna är nöjda och servicen fungerar bra tack vare närheten till Lemos Entreprenadservice i Bälinge.

Maskinföraren Linus Andersson var själv delaktig i valet av den ZX140WT som nyligen togs i drift. Maskinen har knäckbom, rototilt och Scanlasers grävsystem.

– Jag är väldigt nöjd. Hydrauliken arbetar mycket bra, säger Linus som vårdar hjulgrävaren på bästa sätt.

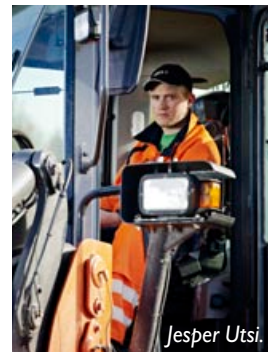

Linus Andersson och Erik Eriksson.

Omdöme om nya hjullastaren: ”Följsam hydraulik och stark”

När LKAB finansierar en 12 km lång, ny järnvägssträckning väster om Kiruna, så finns Utsi & Söner på plats med den första Hitachi hjullastare som sålts i Sverige. – Det fungerar fint, maskinen känns mycket stark, säger Torleif Utsi.

Det är gruvbrytningen i Kiruna som tvingat fram järnvägsprojektet. Malmbanan ska få en ny sträckning in och ut ur Kiruna, eftersom den gamla sträckningen påverkas av malm-brytningen i LKAB:s gruva.

Gruvbrytningen har pågått i mer än 100 år och rubbar stabiliteten i markytan. I takt med att malmen bryts undermineras marken och sprickor bildas.

Hittills är det mest LKAB:s områden som har drabbats. Men det som nu händer är att

malmbrytningen även påverkar samhället och dess infrastruktur. På kort sikt handlar det om järnvägen, väg E10 och en del anläggningar i närheten. På längre sikt kommer även bostadshus att påverkas.

Det är därför som den nya järnvägssträckningen nu byggs och ska vara klar 2012.

– Vi är här med två grävare, två dumprar och två hjullastare och arbetar med projektet, berättar Torleif Utsi.

En av hjullastarna är en Hitachi ZW180PL, som fått all tänkbar utrustning. Maskinen har

centralsmörjning, gps-baserad maskinstyrning, höjdbegränsare (på grund av tågbanans elledningar) och spakstyrning.

– Det märks att det är en ny maskin med modern teknik. Både min son Jesper och min kollega Alf Utsi som kör den, säger att den är stark och har följsamhet i hydrauliken, berättar Torleif.

Själv kör Torleif företagets kraftfulla grävare, en ZX470LC på samma arbetsplats.

FOTO: HANS-OLOF UTSI

Torleif och Jesper Utsi är nöjda med hjullastaren som visat sig vara så följsam och stark som de väntat sig.

FAKTA:

Utsi & Söner AB har tio anställda och flera Hitachi. Förutom den nya hjullastaren ZW180PL även en ZX250 och en ZX470 grävare. Omläggningen av järnvägen i Kiruna är ett projekt som sker i samarbete mellan Trafikverket och LKAB. Eftersom projektet genomförs på grund av deformationer i berggrunden som malmbrytningen orsakar, är det LKAB som finansierar arbetet.

Cronje gräver och cruisar... – 5 Hitachi och 14 chevor!

Det finns minst två saker som man kan associera till Sundsvalls-entreprenören Cronje Hellberg. Det ena är den framgångsrika entreprenadrörelse han drivit ända sedan 1978. Det andra är hans stora och brinnande intresse för chevor av 1958 års modell. 14 stycken finns i hans samling hemma i jätteggaraget.

Vad ska vi börja med, entreprenadrörelsen, eller chevorna?

Det får bli chevorna!

De är Cronjes stora hobby och fritidsintresse och så har det alltid varit. Han har bara (nästan) ägt bilar av ett enda märke sedan han fick körkort, Chevrolet.

Han kör Chevrolet i jobbet och på fritiden. Cheva pickup av modernt snitt när han förflyttar sig mellan projekten som hans företag jobbar med. Chevamodeller av -58 års modell när han ägnar sig åt sina entusiastbilar.

– **Första chevan skaffade** jag mig för 30 år sedan, den står där borta, berättar han och pekar ut en 1958 års svart Chevrolet Impala Sedan i det stora garaget.

Den bilen är hans verkliga ögonsten och han kan hela dess historia:

– Den är såld här i Sundsvall 1958 och jag är den tredje ägaren. Jag köpte den 1980, berättar han.

Bilen är besiktigad och körklar. Det är bara att hoppa in och vrida om nyckeln.

Detsamma gäller för alla de 14 chevor ("och några Oldsmobiler") som han har i sin ägo.

Alla är i skick för att glida iväg på en utflykt.

Cronjes garage är enormt och har fyra portar. Tillsammans med ett mer ordinärt garage i böningshuset så kan han hålla alla bilarna inomhus och har dessutom utrymmen för att meka med dem. Bilarna som står utanför garaget är för dåliga att rusta upp – deras funktion är att fungera som reservdelsbilar åt de bättre exemplaren.

Varför samlar man på chevor, undrar man kanske, men svaret är givet:

– Det här är min hobby. Något jag ägnar

Den svarta Chevroleten till höger har varit i Cronjes ägo i 30 år. Den är hans ögonsten och det var den bilen som blev starten på bilsamlandet.

mig åt för mitt eget höga nöjes skull, säger Cronje.

Det är heller inget hugskott. Bilintresset och samlandet har pågått sedan ungdomsåren och en av de saker som stimulerat intresset är den stora variation i modellutbudet som Chevrolet erbjöd på 50-talet. Charmiga och lite vräkiga bilar som har personlighet och är vackra. Även den tekniska kvaliteten imponerar i många avseenden.

Höjdpunkter för hobbyn är när det arrangeras träffar för entusiastbilar runt landet. Då kan Cronje fundera en stund och sedan välja

vilken bil han vill visa upp. Därefter är det bara att mullra iväg på en avkopplande resa då alla kommer att beskåda hans hobbyarbete.

Och så var det entreprenadrörelsen:

Cronjes företag heter CH Maskin AB och har dryga tioalet anställda och ett 20-tal maskiner och bilar. Av Hitachimaskinerna är en ZX50U minst och en ZX210LC störst.

Företaget är Cronjes livsverk i yrkeslivet. Alltsammans började 1978 då han skaffade en baklastare. Därefter har verksamheten utvecklats till dagens omfattning.

Cronje Hellberg i Sundsvall är entreprenör med speciell kärlek till Chevrolet av 1958 års modell (t.ex Impalan t.v.). Nere till höger en "reservdelsbil" av samma modell. I för dåligt skick för att renovera, men bra att ha om man behöver delar till de finare exemplaren. Övan till höger, CH Maskin AB:s minsta Hitachi, en ZX50U

Zaxis 870LCH – kung i guldgruvan

1,2 miljoner ton berg processas varje år, vilket ger närmare ett ton rent guld! Så ser produktions-siffrorna ut för Björkdalsgruvan några mil väster om Skellefteå i Västerbotten. Kung i dagbrottet är en ny ZX870LCH. En riktig guldgrävare som skyfflar drygt fem kubikmeter berg i varje skoptag.

Zaxismaskinen lastar 800-900 ton i timmen på truckarna som för bergmaterialet till utvinningsprocessen. Totalt bryts 1,2 miljoner ton berg varje år, vilket ger ungefär 1 ton rent guld.

Att få besöka Björkdalsgruvan är en riktigt rolig upplevelse som stannar kvar i minnet. Man får en släng av guldfeber av vetskapen att det här bryts nästan ett ton rent guld varje år, till ett värde av omkring 300 miljoner kronor.

Besöket är dessutom extra kittlande, eftersom man kan se guldet med blotta ögat. Det uppenbarar sig som små flagor i bergmaterialet och faktiskt är det så att maskinförarnas blick för guldet avgör vart materialet som lastas i bergtruckarna ska transporteras – till processen för guldutvinningen, eller om det bara ska läggas åt sidan.

– Vi har kartor som vi arbetar efter och som bestämmer vart lasten ska gå. Men visst är det så att det också är viktigt att ha blicken med sig när man lastar, säger maskinansvarige Janne Johansson, som ansvarar för driften av maskinparken som finns i gruvan.

Guldet finns inte överallt i bergmaterialet. Det finns i de kvartsådror som går ovanligt tätt genom gruvområdet. Brytningen följer dessa ådror både under och över jord – ungefär halva brytningen sker i dagbrottet och den andra halvan under jord och ju mer bergmaterial som bryts och sedan kan processas, desto bättre är det naturligtvis.

Därmed blir produktions-siffrorna imponerande och i gruvans dagbrott är det Zaxismaskinen från Hitachi som är "kungen" i sin egenskap av att vara den största med sina 85 ton. ZX870LCH är likaså den största i Hitachis Zaxisserie och har en sexycylindrig Isuzumotor som ger 397

kW (532 hk). Hitachi har även en större grävarserie, där den största maskinen väger 780 ton och har två motorer om vardera 1900 hk.

I Björkdalsgruvan lastar 870:an mellan 800 och 900 ton i timmen och arbetar i par med ytterligare en grävare, som dock är mindre, drygt 70 ton. De båda maskinerna fyller flaken på totalt nio bergtruckar i 40-60-tonsklassen som sedan går med materialet för process eller för deponi av gråberg.

Arbetet sker i tvåskift, vilket innebär att grävorna går nästan 80 timmar i veckan, året runt.

– Vid den här typen av gruvproduktion är det viktigt att maskinerna går hela tiden, det får inte stå still, säger Janne Johansson.

Framtiden för driften av guldgruvan utanför Skellefteå ser ljus ut. Den beräknas pågå i minst 20 år ytterligare. Gruvan är en av få som bryter enbart guld. Det betyder samtidigt att bergmaterialet är rent från andra metaller, vilket gör att processen för att utvinna guldet är nästan helt fritt från föroreningar.

Allt processat bergmaterial krossas ned till millimeterstorlek för att utvinna guldet och allt det överblivna materialet spolats tillsammans med vatten ut till en klarningsdeponi där det pulvriserade berget får sedimentera och vattnet klarna i stora dammar.

– Till sist är vattnet så rent att man kan dricka det, säger Janne Johansson.

Guldet finns i och omkring de ljusa kvartsådrorna i berget. Man kan se guldet med blotta ögat. Maskinansvarige Janne Johansson visar.

FAKTA:

- Hitachimaskinen ägs av Wesab Hyrmaskiner AB i Boden. Maskinansvarige Janne Johansson arbetar för Björns Maskin AB från Bygdeå utanför Umeå som också har maskiner i arbete i gruvan och även har ansvaret för alla maskiners drift.
- Björkdalsgruvan sysselsätter ca 120 personer. Gruvan ägs av det kanadensiska bolaget Gold-Ore Resources Ltd.
- Dagbrottet är cirka 50 hektar stort. Under jord finns ungefär 10 km gruvtunnlar i fem brytningsnivåer.
- Framtiden: Utvecklingspotentialen bedöms mycket god, endast en bråkdel av den potentiellt guldförande berggrunden är undersökt.
- Cika 80 procent av allt guld i världen används för smyckeproduktion. Ungefär 10 procent används till tandvård och resterande 10 procent till elektronikprodukter.
- Läs mer på: www.bjorkdalsgruvan.se

Stort och smått för Härnösands Schakt & Trädgårdsanläggningar

Efter tre års arbete vid Ådalsbanan går AB Härnösands Schakt & Trädgårdsanläggningar vidare i jakten på nya infrastrukturprojekt att ta sig an. Det anrika familjeföretaget står stabilt, har ett 50-tal anställda, en modern maskinpark och en långsiktig strategi för sin verksamhet.

Jan-Erik Skogström och maskinföraren Tord Forsman. Perronger och stationsområdet på Örnsköldsviks nya resecentrum har anlagts av Härnösands Schakt & Trädgårdsanläggningar. Hitachi ZX140WT-3:n är en av företagets två nya Hitachimaskiner.

AB Härnösands Schakt & Trädgårdsanläggningar har namn om sig att vara ett framgångsrikt entreprenadföretag. För några år sen hade bolaget gasellstatus för sin tillväxt och lönsamhet.

Strategin siktar dock snarare mot långsiktig stabilitet än att toppa som gasellföretag under enskilda år:

– Konjunkturerna går upp och ner. Men det gäller att jobba för att utvecklingen av verksamheten är stabil och långsiktig, menar vd:n Jan-Erik Skogström.

Företaget startade på 50-talet och det var då som begreppet "trädgårdsanläggning" kom

med i firmanamnet. I dagsläget är den andelen anläggningsarbete blygsam. Visserligen har man nyligen anlagt en trädgård på Vårsta Diakonigård i Härnösand. Det blev även en del trädgårdsanläggning då Härnösandsföretaget fick uppdraget att anlägga stationsområdena vid Örnsköldsviks norra resecentrum. Buskar och träd planterades och stationsområdets perronger och passagerarmiljöer anlades längs den nya järnvägssträckningen genom stan.

– Men i övrigt så arbetar vi mest med infrastruktur, som järnvägsbyggnad, vägbyggnad och anläggningsarbeten vid vindkraftsprojekt, berättar Jan-Erik Skogström.

I maskinparken finns ungefär 25 grävare, sex hjullastare, dumprar och maskintrailer. Bland grävarna är en ZX140WT-3 och en ZX280LC-3 två nyheter. Hjularen har bland annat använts vid arbetena i Örnsköldsvik, medan bandaren används för anläggning av skogsbilvägar.

Majoriteten av övriga grävare har under nära tre års tid sysselsatts vid anläggandet av Ådalsbanan. Uppdraget har varit att ansvara för en del av utlastningarna när järnvägssträckningens åtta kilometer tunnlar anlagts.

Nu är siktet inställt på andra projekt i smått och stort som är aktuella i områdena från Uppsala i söder till Umeå i norr.

Grävlingen

Grävlingen ges ut av Delvator AB, Box 196, 241 23 Eslöv
Besöks/leveransadress: Vikhemsv. 18, 241 38 Eslöv
Tel: 0413-692 00 Fax: 0413-692 18
Ansvarig utgivare: Christer Arvidson
Grävlingen produceras av MT Förlag, www.mtförlag.se
Tryck: Affärstryckeriet AB, Falköping

B

Beställ Grävlingen gratis på www.delvator.se!

Avsändare: Delvator AB, Box 196, 241 23 Eslöv

Nya lokaler stärker servicen i norr

Delvators återförsäljare och servicepartner Repab i Norrbotten finns nu i nya verkstadslokaler i Öjebyn strax utanför Piteå. Det innebär att Hitachis representation förstärks i de två nordligaste länen.

Det är Kenneth Aasa och hans företag Repab som representerar Delvator i Västerbotten och Norrbotten. Repab är redan ett känt företag i regionen, tack vare försäljningen och servicen på Hitachi. Kunnandet om entreprenadmaskiner (grävare, teleskoplastare och hydraulhammare) är stort och med större lokaler förbättras förutsättningarna ytterligare.

– Vi flyttade in här i början av 2010 och har nu fyra verkstadsplatser och två traverser till vårt förfogande, berättar Kenneth.

Samtidigt har Repab öppnat slangverkstad och kan ta sig an akuta slangjobb som en ytterligare service mot maskinägarna i området.

Två mekaniker arbetar i verkstaden, men ytterligare en servicetekniker är på väg in.

Kenneth Aasa i de nya verkstadslokalerna.

Servicetips som ökar driftsäkerheten ännu mera

Att dränera bränsletanken från vatten har blivit allt viktigare till följd av introduktionen av steg 3-motorer med commonrail-insprutning.

– Att hålla bränslet rent från föroreningar är ett bra sätt att bibehålla driftsäkerheten på bränsleinsprutningen, säger Delvator AB:s eftermarknadschef Thomas Johnsson.

På Hitachis maskiner med steg 3-motorer finns en dräneringskran i botten på bränsletanken och på bränslefiltren för just detta ändamål. Thomas Johnssons råd är att med hjälp av den dränera bort vatten varje morgon innan maskinen startas. På det sättet minimeras vatteninblandningen i bränslet.

– Även hur maskinföretagens farmartankar hanteras är en faktor att se över för att minska risken för föroreningar, säger han.

Bränslefiltrens kvalitet har också betydelse. Med Hitachis originalfilter i maskinen kan man vara säker på att insprutningssystemet arbetar optimalt.

WWW.DELVATOR.SE

Delvator**Hitachi by Delvator**

En garanti för bättre effektivitet, högre driftsäkerhet och bättre totalekonomi.

FÖRSÄLJNING

Piteå: 0911-145 40
Härnösand: 0611-55 20 31
Falun: 023-197 35
Karlstad: 0739-20 12 84
Sollentuna: 08-590 729 50

Västerås: 0703-13 00 31
Linköping: 013-10 44 40
Växjö: 0470-691 11
Göteborg: 031-91 97 85
Eslöv: 0706-96 92 08

SERVICE

Kiruna: 0980-39 84 61
Gällivare: 0970-157 30
Piteå: 0911-145 40
Skellefteå: 0705-21 36 26
Umeå: 070-583 89 92
Härnösand: 0611-55 20 35
Föllinge: 0706-68 02 45
Falun: 0706-89 31 91
Uppsala: 018-33 41 50
Stockholm: 08-35 85 90
Rönninge: 08-532 531 90

Kil: 0554-133 25
Fjugesta: 0585-271 25
Linköping: 013-13 72 78
Jönköping: 036-15 06 70
Göteborg: 031-91 89 14
Halmstad: 035-21 10 30
Gotland: 0498-502 84
Älmeboda: 0477-601 55
Eslöv: 0413-692 15
Staffanstorps: 070-325 25 97